

2. Данилюк А. Українські скансени. Історія виникнення, експозиції, проблеми розвитку. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 104 с.
3. Матеш В.А. Україна запрошує на відпочинок // Вісті з України. – 2009. – №4. – с. 54.
4. Петранівський М. Й., Рутинський В. Л., Туристичне краєзнавство.//Знання. К:2006-с.148-160.

Осадчий М.Л.
аспірант кафедри економіки, права та управління бізнесом,
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна

СИНЕРГІЯ ТРАНСПОРТНОЇ ТА ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У ФОРМУВАННІ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У сучасних умовах глобальної економічної трансформації та посилення регіональної конкуренції синергія транспортної та туристичної інфраструктури набуває особливої ваги як чинник забезпечення сталого розвитку територій. Ефективна взаємодія між транспортними системами та індустрією туризму створює потужні мультиплікативні ефекти, що впливають на зайнятість, доходи населення, інвестиційну привабливість і соціальну згуртованість регіонів. В умовах України, де транспортна логістика і туристичний потенціал мають значні резерви розвитку, питання інтеграції цих галузей стає одним із ключових напрямів державної регіональної політики.

Синергічний ефект транспортної та туристичної інфраструктури полягає у взаємному підсиленні їхніх функцій: розвинена транспортна мережа забезпечує мобільність туристичних потоків, полегшує доступ до рекреаційних ресурсів, тоді як зростання туризму стимулює модернізацію транспортної системи, розвиток суміжних галузей і підвищення рівня комфорту обслуговування. Така взаємодія створює сприятливе середовище для формування інтегрованих логістично-туристичних кластерів, які стають основою сталого економічного зростання. Досвід європейських країн демонструє, що успішні моделі розвитку туристично-транспортної інфраструктури ґрунтуються на стратегічному плануванні, публічно-приватному партнерстві та цифровізації управління потоками.

Для України особливо актуальним є поєднання потенціалу морських портів, залізничних та автомобільних вузлів із туристичною привабливістю прибережних регіонів. Такі міста, як Одеса, Чорноморськ, Бердянськ і Миколаїв, мають не лише стратегічне значення у міжнародних транспортних коридорах, але й виступають осередками культурної спадщини та рекреаційної активності. Розвиток морських пасажирських терміналів, яхтових марин, швидкісного залізничного та автобусного сполучення створює умови для формування конкурентоспроможних туристичних кластерів, здатних залучати внутрішніх і

міжнародних відвідувачів. У цьому контексті транспортна інфраструктура стає не лише інструментом мобільності, а й каталізатором інноваційного розвитку території [1].

Важливу роль у посиленні синергії між транспортом і туризмом відіграє цифрова трансформація. Використання геоінформаційних систем, аналітичних платформ, інтелектуальних систем управління транспортними потоками та мобільних додатків для туристів сприяє підвищенню ефективності планування маршрутів, моніторингу навантаження на інфраструктуру та підвищенню якості послуг. Розвиток цифрових екосистем у транспортно-туристичному комплексі дозволяє забезпечити прозорість процесів, оптимізувати використання ресурсів і зменшити екологічне навантаження, що відповідає цілям сталого розвитку [2].

Суттєве значення має й соціально-економічний аспект синергії. Туризм, підсилений якісною транспортною мережею, створює робочі місця не лише в сфері обслуговування, а й у будівництві, торгівлі, виробництві товарів народного споживання. У свою чергу, транспортна галузь отримує додатковий попит на перевезення, що стимулює інвестиції у модернізацію рухомого складу, портової, аеропортової та дорожньої інфраструктури. Так формується економічна система, у якій обидві галузі взаємно підтримують розвиток одна одної, забезпечуючи збалансоване зростання регіонів.

Екологічний вимір синергії також не можна ігнорувати, адже саме він формує довгострокову основу для сталого розвитку регіонів. Розвиток транспортної інфраструктури з урахуванням принципів «зелених» технологій, електрифікації рухомого складу, впровадження стійких логістичних рішень та енергоефективних туристичних об'єктів знижує рівень антропогенного впливу на довкілля, мінімізує викиди парникових газів і сприяє збереженню природних ресурсів. Такі ініціативи узгоджуються з основними положеннями Європейського зеленого курсу (European Green Deal), який передбачає декарбонізацію транспортного сектору, розвиток сталого туризму та зменшення вуглецевого сліду економічної діяльності. Для України це має особливе значення, адже адаптація національної транспортної політики до європейських вимог відкриває доступ до інвестиційних програм і міжнародних фінансових механізмів підтримки екологічних реформ [3].

У процесі формування синергії транспортної та туристичної інфраструктури важливо забезпечити ефективну координацію дій між державними органами, місцевими громадами та приватними інвесторами. Впровадження механізмів державно-приватного партнерства, концесійних угод і програм регіонального розвитку дозволяє залучати додаткові фінансові ресурси та підвищувати якість управління проектами. Зокрема, створення регіональних хабів сталого туризму на базі транспортних вузлів може стати одним із ключових напрямів реалізації Стратегії регіонального розвитку України до 2030 року.

Перспективним напрямом дослідження є формування інституційної моделі інтеграції транспортної і туристичної політики, орієнтованої на сталий розвиток. Це передбачає гармонізацію нормативно-правової бази, вдосконалення системи фінансового стимулювання, розвиток освітніх програм для фахівців транспортно-туристичної сфери та підвищення ролі цифрової аналітики у

прийнятті управлінських рішень [4]. Впровадження таких підходів сприятиме формуванню інноваційно активного середовища, де економічне зростання поєднуватиметься із соціальною справедливістю та екологічною відповідальністю.

Теоретична модель взаємодії транспортної та туристичної інфраструктури у формуванні сталого розвитку регіонів представлена в таблиці 1

Таблиця 1

Теоретична модель взаємодії транспортної та туристичної інфраструктури у формуванні сталого розвитку регіонів

Елемент взаємодії	Функціональна роль	Очікуваний ефект	Приклад реалізації
Транспортна інфраструктура	Забезпечення доступності туристичних об'єктів, розвиток мобільності	Зростання туристичних потоків, покращення логістики	Модернізація портів, аеропортів, залізничних вузлів
Туристична інфраструктура	Стимулювання попиту на транспортні послуги, підвищення іміджу регіону	Зростання зайнятості, розвиток малого бізнесу	Розвиток курортних зон, культурно-історичних маршрутів
Інформаційно-аналітичні системи	Моніторинг потоків, планування маршрутів, оцінка навантаження	Оптимізація ресурсів, підвищення ефективності управління	Використання GIS, Big Data, туристичних платформ
Екологічні технології	Зменшення впливу транспорту і туризму на довкілля	Формування «зелених» регіонів, екологічна стійкість	Використання електротранспорту, енергоефективних будівель
Інституційна підтримка	Координація державних і приватних ініціатив	Узгодженість стратегій, сталий розвиток територій	Державно-приватні партнерства, регіональні програми

Джерело: узагальнено автором на основі [1-5].

Таким чином, синергія транспортної та туристичної інфраструктури виступає потужним драйвером сталого регіонального розвитку, сприяючи диверсифікації економіки, зміцненню міжрегіональних зв'язків і підвищенню міжнародної конкурентоспроможності України. Її реалізація потребує комплексного підходу, який поєднує стратегічне бачення держави, ініціативність бізнесу, участь громад та використання сучасних технологій.

Список використаних джерел:

1. Осадчий М.Л. Галузеві особливості транспортних підприємств, тенденції та пріоритети їх розвитку. *Управління бізнесом в парадигмі сталого розвитку : економіко-правовий аспект: колективна монографія*. Одеса : ОНЕУ, Ч. 2., 2024. С. 154–209.
2. Кузь Т. І., Малюта Л. Я., Островська Г., Нагорняк, Г. С. Підходи стратегічного управління у контексті забезпечення розвитку туристичної індустрії. *Галицький економічний вісник Тернопільського національного технічного університету*. 2021. № 71(4). С. 85-91.
3. Паньків Н., Скрипник М. Екологічний туризм як пріоритетний напрямок сталого розвитку туризму в Україні: виклики сьогодення. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2022. № 308(4). С. 229-240.

4. Осадчий М. Л. Взаємозв'язок інституційно-економічних компонентів з економічними процесами. Причорноморські економічні студії. 2024. № 89. С. 210-216.

5. Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О., Камінський Л. Р., Цімура М. В. Роль цифрових технологій у системі санації і відновлення інвестиційної привабливості підприємств сфери туризму в умовах кризи. Академічні візії. 2025. № 44.

Польова Л.В.
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри готельно-ресторанної та курортної справи*

Вичівський П.П.
*кандидат історичних наук, доцент,
доцент туризмознавства і краєзнавства
Факультет туризму
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

ВПЛИВ ВІЙНИ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ, НАСЛІДКИ ТА ШЛЯХИ ВІДНОВЛЕННЯ

Війна є основною проблемою сучасної безпеки і відрізняється від злочинності та тероризму своїм глибоким проникненням у суспільство та довготривалими наслідками. Як важливий культурний маркер часу, суспільство поділяє свою історію на три етапи: «до» війни, «під час» війни і «після» війни. Взаємозв'язок між війною і туризмом є малодослідженим, але видно, що війна мала негативний вплив не лише на туризм, але й на економіку та розвиток країни в цілому.

Вплив війни на розвиток туризму в Україні є актуальним питанням, оскільки наша країна зазнала і буде продовжувати зазнавати великих втрат у східній частині України через триваючу повномасштабну окупацію країни-агресора. Війна негативно впливає на економіку, інфраструктуру та соціальну стабільність країни, в тому числі і на туристичний сектор. Війна, що триває, зменшила кількість туристів, які відвідують Україну, особливо в постраждалих регіонах, і значно знизила надходження до державного бюджету від туристичної діяльності через проблеми з безпекою та загальне негативне сприйняття України як туристичної дестинації. Це призвело до значної втрати доходів для туристичного сектору країни. Наслідки війни продовжують впливати на туристичний сектор, хоча уряд України працює над розвитком туризму в інших регіонах, не зачеплених конфліктом. Тому питання впливу війни на розвиток туризму в Україні залишається актуальним і важливим предметом дискусій.

Вплив війни на туристичну галузь є важливою сферою досліджень як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Конфлікти та війни можуть мати значні економічні, соціальні та культурні наслідки, які можуть негативно